

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 4.11.2013
COM(2013) 761 final

2013/0371 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

**kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech za účelem omezení
spotřeby lehkých plastových nákupních tašek**

(Text s významem pro EHP)

{SWD(2013) 443 final}

{SWD(2013) 444 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

1.1. Obecné souvislosti

Tytéž vlastnosti, díky nimž se obchodně prosadily plastové nákupní tašky, tj. nízká hmotnost a odolnost vůči poškození, rovněž přispěly k jejich masovému šíření. V roce 2010 jich každý z občanů EU použil odhadem 198, přičemž v 90 % případů se mělo jednat o tašky s nízkou hmotností, jež se ve srovnání se silnějšími taškami méně často opětovně používají a častěji se objevují mezi pohozenými odpadky. Pokud se oproti stávající situaci nic nezmění, očekává se, že spotřeba plastových tašek se bude dále zvyšovat.

Odhaduje se také, že v roce 2010 se v EU více než osm miliard plastových nákupních tašek zahodilo mimo odpad. Plastové tašky se vymykají systému odpadového hospodářství a hromadí se v životním prostředí, zejména pak jako odpadky v moři, přičemž tento způsob je stále více uznáván jako jeden z hlavních celosvětových problémů. Existující důkazy rovněž nasvědčují tomu, že k velkému hromadění odpadu dochází i v evropských mořích. Problém se zahozenými plastovými taškami z hlediska vodních ekosystémů se přitom netýká jen přímořských zemí, jelikož značné množství odpadu se do moře dostává z vnitrozemí prostřednictvím řek. Plastové nákupní tašky mohou po zahození zůstat v prostředí po stovky let, většinou rozpadlé. Velmi vysoká a stále se zvyšující spotřeba těchto tašek není optimální ani z hlediska účinného využívání zdrojů.

V EU se plastové nákupní tašky považují za obaly ve smyslu směrnice o obalech a obalových odpadech (směrnice 94/62/ES). Předpis či politika EU, které by byly konkrétně zacíleny právě na plastové nákupní tašky, však chybí. Některé členské státy již vypracovaly opatření k omezení jejich spotřeby, jež spočívají například v placení tašek, v dohodách s odvětvím maloobchodu nebo v osvětových kampaních, přičemž dosahované výsledky jsou různé. Poté, co se některé členské státy pokusily plastové nákupní tašky zakázat, byla záležitost dne 14. března 2011 projednána v Radě pro životní prostředí, která Komisi vyzvala k prozkoumání možného zásahu EU proti jejich spotřebě.

1.2. Odůvodnění a cíle návrhu

Obecným cílem předmětného návrhu ve věci plastových nákupních tašek je omezit nepříznivé dopady na životní prostředí, zejména pokud jde o zahazování tašek mimo odpad, podpořit předcházení vzniku odpadu a účinnější využívání zdrojů a zároveň omezit negativní sociálně-ekonomické dopady. Konkrétněji se pak návrh snaží snížit v Evropské unii spotřebu plastových nákupních tašek o tloušťce nedosahující 50 mikronů (0,05 milimetrů).

2. VÝSLEDKY KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

2.1. Konzultace a odborná fakta

2.1.1. Studie

V roce 2011 byla provedena studie zaměřená na schémata výroby a spotřeby plastových nákupních tašek, na dopady těchto schémat a na to, jaké dopady by měly na omezení spotřeby plastových nákupních tašek různé politiky¹. V roce 2012 pak proběhla dodatečná studie za účelem podrobnějšího zhodnocení sociálně-ekonomických dopadů různých politik.²

2.1.2. Interní konzultace

V červnu 2011 byla zřízena meziútvarová řídicí skupina sestávající ze zástupců GŘ pro životní prostředí, GŘ pro podniky a průmysl, Generálního sekretariátu, Právní služby a GŘ pro zdraví a spotřebitele. Tato skupina sledovala přípravu posouzení dopadů.

2.1.3. Externí konzultace

Od 17. května do 9. srpna 2011 probíhala veřejná konzultace respektující stávající minimální standardy pro konzultace.

V rámci této konzultace bylo zaregistrováno 15 538 reakcí, což svědčí o tom, že veřejnost vnímá neudržitelnou spotřebu plastových nákupních tašek jako veliký problém a netrpělivě očekává přijetí opatření na úrovni EU.

2.2. Posouzení dopadů

Zpráva o posouzení dopadů a její shrnutí se zveřejňují spolu s předmětným návrhem. Posouzení dopadů vyhodnocuje hlavní environmentální, sociální a ekonomické dopady různých politických možností, jak snížit spotřebu plastových nákupních tašek. Za účelem nalezení nejvhodnějších nástrojů, které by minimalizovaly náklady a maximalizovaly přínos, jsou posuzovány různé, více či méně ambiciózní politiky, které jsou porovnávány s „výchozím scénářem“.

Výbor pro posuzování dopadů zřízený Komisí vydal k tomuto posouzení 15. března 2013 pozitivní stanovisko, i když zároveň vznesl řadu doporučení, jak zprávu vyladit. Ve svých připomínkách k možnosti vytyčení společného, celounijního cíle k omezení spotřeby plastových tašek výbor požadoval, aby se zhodnotilo, do jaké míry by mohly být potíže se zahazováním plastových tašek mimo odpad řešeny opatřeními na úrovni členských států.

Po delších úvahách nad dostupnými politickými možnostmi se dospělo k závěru, že vytyčení a splnění celounijního cíle platného pro všechny členské státy by bylo obtížné. Spíše než zavést společný unijní cíl je proto vhodnější zapracovat do směrnice 94/62/ES povinnost, aby všechny členské státy omezily spotřebu lehkých plastových nákupních tašek s tím, že si v tomto směru budou moci stanovit své

¹ BioIntelligence Service, 2011. *Assessment of impacts of options to reduce the use of single-use plastic carrier bags* (Posouzení dopadů různých možností, jak omezit používání plastových nákupních tašek na jedno použití). Závěrečná zpráva.

² Eunomia, 2012. *Assistance to the Commission to complement an assessment of the socio-economic costs and benefits of options to reduce use of single-use plastic carrier bags in the EU* (Podpůrný materiál pro Komisi – doplněk k posouzení sociálně-ekonomických nákladů a přínosů různých možností, jak v EU omezit používání plastových nákupních tašek na jedno použití). Závěrečná zpráva.

vlastní vnitrostátní cíle a zvolit si opatření k jejich dosažení. V pozdější fázi by však vytyčení celounijního cíle, pokud jde o snížení spotřeby, připadalo v úvahu.

3. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

3.1. Shrnutí navrhovaných opatření

Návrh mění ustanovení článku 4 (Prevence) směrnice 94/62/ES tak, že ukládá členským státům povinnost přijmout opatření ke snížení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek. Tato opatření mohou podle návrhu spočívat mimo jiné v uplatnění ekonomických nástrojů nebo v omezeních při uvádění na trh v rámci odchylky od článku 18 směrnice. Posledně jmenované ustanovení tak rozšiřuje řadu nástrojů, jež mají členské státy k řešení neudržitelné spotřeby plastových tašek k dispozici.

V článku 3 (Definice) je pro účely směrnice vymezen pojem „lehké plastové nákupní tašky“.

3.2. Právní základ a právo přijmout opatření

Návrh vychází z téhož právního základu jako směrnice 94/62/ES (článku 100a, nově článku 114 SFEU).

Právo EU přijmout opatření pramení ze skutečnosti, že vysoká míra spotřeby plastových nákupních tašek představuje společný i přeshraniční problém a celounijní iniciativa je nutná k tomu, aby se tato záležitost řešila soustavněji a účinněji. Opatření, jež jsou v současnosti v zájmu řešení tohoto problému přijímána jednotlivými členskými státy, pozbývají jednotnosti, pokud jde o sledované cíle. Jednostranná opatření spojená s omezeními při uvádění na trh navíc vyvolávají otázky co do slučitelnosti se směrnicí 94/62/ES v její stávající podobě. Pozitivní zkušenosti v řadě členských států jsou přitom důkazem toho, že značné omezení spotřeby plastových tašek je vskutku možné.

Opatření EU ke snížení spotřeby plastových nákupních tašek je plně v souladu s cíli směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech, zejména pak s cílem spočívajícím v prevenci a snížení dopadů, jež mají obaly a obalové odpady na životní prostředí.

Předmětný návrh je vzhledem k jeho zvláštní povaze a souvislostem předkládán jako samostatná iniciativa, a to s předstihem před obecnějším přezkumem odpadové politiky EU, který Komise představí na jaře roku 2014.

3.3. Zásada subsidiarity a zásada proporcionality

Návrh je v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality stanovenými v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. Omezuje se na změnu směrnice 94/62/ES, ve které upravuje rámec pro vytyčení společných cílů s tím, že členským státům ponechává volnost pro rozhodování o přesných metodách plnění.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nebude mít dopad na rozpočet Evropské unie, a proto k němu není připojen finanční výkaz podle článku 31 finančního nařízení (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a kterým se zrušuje nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002).

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech za účelem omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 114 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise³,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru⁴,po konzultaci s Výborem regionů⁵,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES⁶ byla přijata za účelem prevence a omezení dopadu obalů a obalových odpadů na životní prostředí. Přestože plastové nákupní tašky jsou obaly ve smyslu této směrnice, ustanovení směrnice neobsahují konkrétní opatření týkající se spotřeby těchto tašek.
- (2) Následkem spotřeby plastových nákupních tašek je vysoká míra jejich zahazování mimo odpad a neúčinné využívání zdrojů a očekává se, že pokud se nepřijme žádné opatření, spotřeba těchto tašek dále poroste. Zahazování plastových nákupních tašek mimo odpad přispívá k zanášení moří odpadem, což je problém ohrožující mořské ekosystémy po celém světě.
- (3) Plastové nákupní tašky o tloušťce nedosahující 50 mikronů, které představují převážnou většinu všech plastových nákupních tašek spotřebovávaných v Unii, jsou v porovnání se silnějšími plastovými nákupními taškami méně často opětovně používány a častěji jsou zahazovány mimo odpad.
- (4) Míra spotřeby plastových nákupních tašek se napříč Unií výrazně liší, a sice vlivem různých spotřebitelských návyků, různé obeznámenosti s problematikou životního prostředí a různě účinných politických opatření přijímaných ze strany členských států. Některým členským státům se podařilo míru spotřeby plastových nákupních tašek snížit značně; v sedmi členských státech s nejlepšími výsledky dosahuje průměrná spotřeba pouze 20 % průměrné spotřeby EU.

³ Úř. věst. C ..., ..., s.

⁴ Úř. věst. C ..., ..., s.

⁵ Úř. věst. C

⁶ Úř. věst. L 365, 31.12.1994, s. 10.

- (5) Aby se podpořilo podobné omezování průměrné spotřeby lehkých plastových nákupních tašek, měly by členské státy v souladu s celkovými cíli odpadové politiky Unie a s unijní hierarchií odpadů stanovenou ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic⁷ přijmout opatření ke snížení spotřeby plastových nákupních tašek o tloušťce nedosahující 50 mikronů. Tato opatření by měla brát v potaz stávající míru spotřeby plastových nákupních tašek v jednotlivých členských státech s tím, že vyšší míra spotřeby si žádá ambicióznější úsilí. V zájmu sledování pokroku při snižování spotřeby lehkých plastových nákupních tašek budou vnitrostátní orgány podle článku 17 směrnice 94/62/ES poskytovat údaje o jejich používání.
- (6) Opatření, jež mají členské státy přijmout, mohou spočívat ve využití ekonomických nástrojů, jako jsou daně a poplatky, které se při snižování spotřeby plastových nákupních tašek ukázaly být obzvláště účinné, jakož i v omezeních týkajících se uvádění na trh, jako jsou například zákazy v rámci odchylky od článku 18 směrnice 94/62/ES s výhradou podmínek stanovených v člancích 34 až 36 Smlouvy o fungování EU.
- (7) Opatření ke snížení spotřeby plastových nákupních tašek by neměla vést k celkovému zvýšení v produkci obalů.
- (8) Opatření stanovená touto směrnicí jsou v souladu se sdělením Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o plánu pro Evropu účinněji využívající zdroje⁸ a měla by přispět ke krokům, které jsou podnikány proti pohazování odpadu v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/56/ES ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (rámcovou směrnicí o strategii pro mořské prostředí⁹).
- (9) Směrnice 94/62/ES by proto měla být odpovídajícím způsobem změněna,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Směrnice 94/62/ES se mění takto:

- 1) V článku 3 se vkládá nový odstavec 2a, který zní:

„2a. „lehkými plastovými nákupními taškami“ tašky vyrobené z materiálů z plastů definovaných v čl. 3 odst. 1 nařízení Komise (EU) č. 10/2011* o tloušťce stěny nedosahující 50 mikronů a poskytované spotřebitelům v místě prodeje zboží či výrobků.

* Úř. věst. L 12, 15.1.2011, s. 1.“

- 2) V článku 4 se vkládá odstavec 1a, který zní:

„1a. Členské státy přijmou opatření, aby na svém území do dvou let od vstupu této směrnice v platnost dosáhly snížení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek.

⁷ Úř. věst. L 312, 22.11.2008, s. 3.

⁸ KOM(2011) 571 v konečném znění.

⁹ Úř. věst. L 164, 25.6.2008, s. 19.

Mezi tato opatření může patřit použití vnitrostátních cílů pro snížení spotřeby, použití ekonomických nástrojů, jakož i použití omezení týkajících se uvádění na trh v rámci odchylky od článku 18 této směrnice.

Členské státy budou v rámci podávání zpráv Komisi v souladu s článkem 17 této směrnice informovat o účincích, jaké mají tato opatření na celkovou produkci obalových odpadů.“

Článek 2

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do dvanácti měsíců po vstupu této směrnice v platnost. Neprodleně sdělí Komisi jejich znění.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 3

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 4

Tato směrnice je určena členským státům.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda*

*Za Radu
předseda*